

Utfordringene er store, men mulighetene er enda større

Taler
Børge Brende

Dato
16 august 2017

Sted
Trondheim

Omstendigheter
Semesterstart ved NTNU

1 Kjære studenter,

Velkommen til Trondheim og til Norges største universitet!

5 Velkommen til de beste årene av deres liv!

Dette blir ikke bare de beste årene av deres liv - men også årene hvor dere avgjør hvordan resten av livet blir!

10 Det er mulig dere er usikre på mange av valgene dere tar i livet - men er det ett valg dere ikke kommer til å angre på, er det at dere står her - akkurat nå.

15 Det sies at det bare blir permene tilbake hvis du tar trønderne ut av Norgeshistorien.

Uten å ta stilling til om dette er falske fakta - eller bare delvis sant - vil jeg uten å nøle slå fast følgende, og dét med tre streker under svaret:

20

Tar du Norges teknologihovedstad ut av historien, blir det lite igjen av det Norge vi kjenner i dag.

25 Fra vannkraftlaboratoriet og Ugelstad-kulene til GSM-teknologien, May-Britt Moser og Edvard Moser har miljøene rundt NTNU og SINTEF gitt uvurderlige bidrag til både vitenskap og velstand - langt utenfor Norges grenser.

30 Aldri før har unge mennesker hatt så store muligheter som i dag.

Men vi lever også i en tid med store utfordringer.

Hvis dere vil være med på å gjøre en forskjell - på å utnytte det 21. århundrets
35 muligheter og løse dets problemer - har dere kommet til riktig sted:

Skal vi lykkes i å skape morgendagens arbeidsplasser, avskaffe fattigdom og
40 utvikle klimavennlig teknologi trenger vi ingeniørene, økonomene,
matematikerne og alle dere andre som utdannes her ved NTNU.

Skal vi løse verdens helseproblemer behøver vi de blivende sykepleierne, legene
og farmasøytene blant dere.

45

Vi kan ikke skape større forståelse mellom verdens nasjoner uten at steder som
dette gir dere ferdigheter innen språk, filosofi, psykologi, historie, sosiologi,
statsvitenskap, kunst, arkitektur og andre viktige fag.

50 Skal vi bekjempe uvitenheten som bremser utviklingen så mange steder, skal vi
bekjempe dem som påstår at verdens folk er for forskjellige til å kunne leve
sammen, er vi avhengige av kunnskapen som skapes her.

Universitetet lærer oss at vi ikke skal frykte det fremmede - eller frykte fremmede
55 tanker.

«Vi har ingenting å frykte, bortsett fra selve frykten», sa president Roosevelt da
det brygget opp til uvær på 1930-tallet.

60 Den som har aller minst grunn til å frykte for fremtiden, er dere:

Lastet med kunnskap, og drevet frem av hardt arbeid, nysgjerrighet og gode
idéer, har dere alle forutsetninger for å gripe mulighetene og møte utfordringene
som kommer.

De fleste av dere er født på 90-tallet:

70

Gratulerer - for et fantastisk tiår å være født!

Bare siden 1990 har én milliard mennesker arbeidet seg ut av ekstrem fattigdom.

75

Aldri før har så mange mennesker over hele kloden kunnet nyte så mye fred, velstand, og vitenskap - fra hjernekirurgi og biler som ikke forurenses til kunstig intelligens og 3D-printing.

80

Og vet dere hva som har skapt denne fremgangen?

Vet dere hva som har brakt oss fra steinalderen og inn i romalderen?

-Jo, det er menneskets uutslukkelige tørst etter kunnskap!

85

Steinalderen tok ikke slutt fordi vi gikk tomme for stein, men fordi kvinner og menn brukte hodet.

Jaktet løsninger, samlet kunnskap og stablet den - stein på stein.

90

Nå er det deres tur til bestige dette tårnet av kunnskap - og ved hjelp av innsats og nysgjerrighet bygge videre på det.

95

Dessverre er det fortsatt mange land som ikke har tatt del i denne fremgangen.

Også i vår egen del av verden er vi vitne til kriser og økt usikkerhet.

100

Selv om de fleste land skjønner at de tjener på å samarbeide og handle med hverandre, velger noen en kurs bestående av nasjonalisme, populisme og handelshindringer.

105 Noe av det mest verdifulle vi har oppnådd - demokratiet og
menneskerettighetene - står mange steder under økende press.

Vi kan ikke gå inn i fremtiden ved å gjenta gamle feil i Europa.

110 ***

Det sies at det norske oljeeventyret startet lille julaften 1969, da det første store
funnet av svart gull ble gjort i Nordsjøen.

115 Men dette var ikke en julegave som lå ferdig innpakket under treet.

I virkeligheten startet eventyret mye tidligere, da fremtidige ingeniør og andre
fikk sin grunnleggende ballast i klasserom over hele landet, og senere her, på
Gløshaugen.

120

Jeg er sikker på at også mange av dere sender en takk til én bestemt lærer - eller
flere - for at dere står her i dag.

125 Når vi også i dag trenger nye ideer og løsninger - vet vi at kampen om fremtiden
begynner i klasserommet, eller for den del barnehagen - og at læreren igjen kler
en av hovedrollene.

130 Universitetet gir livslang kunnskap, men også livslange vennskap.

Vennskap er ikke bare veien til et godt liv utenfor lesesalen - vennskap skaper
kunnskap:

135 Kunnskap om hvordan mennesker fungerer sammen, hvordan de løser
konflikter, hvordan de bygger lag sammen.

Ingen lege, lærer, psykolog eller politiker kan gjøre jobben sin uten denne
kunnskapen.

140

Ingen rektor eller professor, heller...

145

Vær ikke redd for å stille spørsmål - eller betvile sannheter.

Lytt til andre, men tenk selv.

150

Si ifra på en høflig måte hvis du er uenig - og forklar hvorfor.

Fasitens tid er forbi - men falske fakta kan aldri bli sanne.

155

Vær ikke en som står og ser på hvis du opplever rasisme, mobbing eller utfrysing.

Ha mot til å være deg selv - og si ifra hvis du ser noe som du mener er galt.

Vær ikke de ytre begivenhetenes passive gissel.

160

Vær den aktive helten i eget liv, men vis andre respekt.

Ikke vær redd for å invitere gutten eller jenta som sitter for seg selv i kantinen - kanskje får dere en venn for livet.

165

Å spørre andre om hjelp når du ikke forstår, er ikke et tegn på svakhet, men et bevis på mot - og en forutsetning for å oppnå kunnskap.

Fortvil ikke hvis dere står fast.

170

Husk at Columbus aldri skjønte at han hadde funnet et nytt kontinent.

Husk at Aristoteles trodde det økte sjansen for å få en datter hvis man elsket når vinden kom fra sør.

175

Konkurrér gjerne, men glem ikke at det er sammen med andre vi oppnår mest.

Det er som i utenrikspolitikken - landene som lykkes best er de som samarbeider med sine konkurrenter og følger spillereglene.

180

Kjære studenter,

185

Det er nå det store eventyret begynner.

Tusen takk for at jeg fikk lov til å dele deres store dag med dere.

190

Utfordringene er store, men mulighetene er enda større.

Hvis dagens og morgendagens - dere - bevarer troen på kunnskapen, vennskapet, samarbeidet og den frie tanken, vil kloden fortsatt være i de rette hender.

195

Velkommen til rett sted, og lykke til på den fantastiske reisen som begynner nå.

Kilde

regjeringen.no

200

Emner

Arbeidsliv, Fremtiden, Studentersamfundet

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/utfordringene-er-store-men-mulighetene-er-enda-storre>

205

210

215

220